

Szenzációs bibliai felfedezés Izraelben

A kumráni tekercsek után a legrégebbi fennmaradt bibliai részletet rejtette az izraeli En Gediben talált ezeröttszáz éves, égett tekercsmaradvány, melyet CT-vizsgálattal fejtek meg - írta kedden a Háárec.

Az Izraeli Régészeti Hatóság (IAA) szakemberei CT-vizsgálattal tárták fel az utóbbi néhány hétben egy VI. században írt, de égése miatt mostanáig olvashatatlan, öt centiméteres tekercsmaradvány szövegét, amelyet 45 évvel ezelőtt találtak a Holt-tenger melletti En Gediben egy zsinagóga romjai közt.

Mózes harmadik könyvének, a Leviták

könyvének kezdő sorait tartalmazza a tekercs, amelyről így kiderült, hogy az 1947-ben megtalált, az i.e. második és az i.sz. első század között készült kumráni tekercsek után a legrégebbi eddig fellelt bibliai részlet.

Hétfőn Jeruzsálemben Miri Regev izraeli kulturális és sportminiszter, valamint a régészeti hatóság elnökének jelenlétében tartott sajtótájékoztatón ismertették a szenzációs felfedezést.

Az En Gediben lévő hatodik századi zsinagóga nyomait a hatvanas években tárták fel a régészek, akik megállapították, hogy az épület egy hatodik századi tűzben égett le a Szentföld bizánci korszakának végén.

Az egykori település lakói a tűzvész után nem tértek többé vissza, sorsára hagyták a korabeli megégett tóratekercseket, az ott talált bronzlámpást és 3500 pénzérmét is. A kutatást végző Szeffi Porát professzor szerint korabeli beduin törzsek csaphattak le a településre, vagy a bizánci hatóságokkal kerültek összetűzésbe az egykori falu lakói.

A porig égett romok között egy tóraszakrénnyel is találtak, benne a megégett tekercset, amelyet a Jeruzsálemi Izrael Múzeum régi iratokat kezelő laboratóriumába szállítottak. A múzeum műhelyében az utóbbi években új módszereket is bevetettek az eddig olvashatatlan szövegek tanulmányozására, átvilágítására, megfejtésére. Az En Gediben talált tekercset egy modern mikro-CT-vel vizsgálták meg, amit általában egerekkel végzett kísérleteknél alkalmaznak. Az eredményeket elküldték az amerikai Kentucky Egyetemen dolgozó Brent Seales professzorhoz, aki a képek olvasásához különleges módszert dolgozott ki, ezzel tette láthatóvá az egykori szöveget: a Leviták könyvének első nyolc szakaszát.

A frissen megfejtett En Gedi-szöveg első tanulmányozásából kiderült, nincs lényegi különbség a VI. századi és a ma ismert bibliai rész között. További, hasonló állapotú ősi iratok tanulmányozását tervezik a legújabb tudományos módszerekkel - közölte a Júdeai-sivatagban talált tekercsekért felelős Pnina Sor. (MTI)

SOHA TÖBBÉ

Szimbolikus helyen, a Szabadság téri német megszállási emlékmű előtt jelentette be még május közepén Schmuck Andor, hogy mozgalmat indít, amelynek célja a hazai közéletben fellelhető náci eszméket vallók felkutatása és bemutatása.

A Szocdem pártból alakult „Soha többé” mozgalom vezetője kijelentette, nem tűrik tovább a fehérgalléros náciizmust megismertetik a választókkal, kik azok, akik kirekesztő, szélsőséges gondolatokat képviselnek, akár egy önkormányzatban, akár az Országgyűlésben, vagy más közhatalmi szervezetben.

Schmuck néhány hete pár napot töltött Izraelben, Jeruzsálemben, ahol többek közt fogadta: Yehiel (Hilik) Bar, a Knesszet alelnöke; Isaac Herzog az Izraeli Munkáspárt elnöke, illetve Eitan Ori Behar és Yaakov Hagoel a Cionista Világszervezet két vezetője is. A találkozók szó esett a magyarországi szélsőségekről, a közbeszédben rendre visszatérő gyűlöletbeszédéről, zsidó kárpótlásról, az egykori és a mai náciakat felkutatásáról.

A Soha többé mozgalom a tervek szerint novemberben nyitja meg Budapesten a XXI. századi náci dokumentum központját, amelyben az összes szélsőséges irományt, újságot, cikkeket összegyűjtik és elemzik. Az együttműködés jegyében ide Izraelből is kapnak majd anyagokat.

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

Bankszámlaszám: 11707024-20359234-00000000

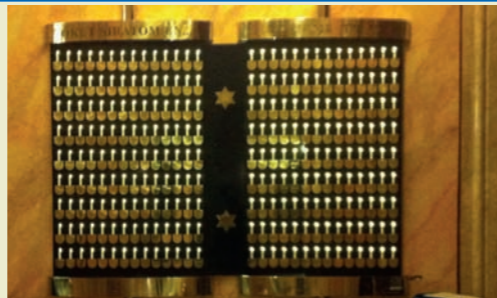
IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

Jahrzeit- napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falra a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajs 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szereteteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentiszelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunkban továbbra is közreadjuk, hogy elhunyt szeretteink mikor van a Jahrzeitje.

Vadas Árpádné	augusztus 3.	Kunos Lászlóné	augusztus 16.	Kardos József	augusztus 28.
Frölich Györgyné	augusztus 4.	Rose Grünfeld	augusztus 21.	Silberer József	augusztus 28.
Schiller Gyula	augusztus 9.	Kende Györgyné	augusztus 21.	Streliczné Faragó Éva	augusztus 29.
Waldner Ferenc	augusztus 14.	Kárpáti Györgyné	augusztus 22.	Reisz Margit	augusztus 31.
Izsák Vilmos	augusztus 15.	Dr. Tímár Lórántné	augusztus 22.		
Blau Gábor	augusztus 15.	Heisler László	augusztus 26.		

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Várkonyi Tibor és Dési János írása (5. és 8. oldal)

Szarvason a körzet (7. oldal)

Zsidó Kulturális Fesztivál (10-11. oldal)

Dr. Frölich Róbert rovata

A három gyász hét Tammuz 17-től Áv hó 9-ig

Sívó ószor Bötammuzkor törtek össze a kőtáblák, megszünt az állandó áldozat, áttörték a városfalakat, Aposztumusz elégette a Tórát, és bálványt állítottak a Szentélybe – írja a Misna. Tammuz 17-ével kezdődött a három gyász hét, mert e napon omlottak le Jeruzsálem falai. Három hétig tartott a város teljes bevételé, s az ostrom emlékére három héten át a mai napig tilos esküvőt, nagyobb ünnepséget tartani. Szombaton pedig már Áv 9-re emlékezünk...

Tisó böÁv az első és a második szentély pusztulásának emléknapja. Ezen a böjtnapon egy sor tragikus történelmi eseményre is emlékezünk. Bár a midrási legenda úgy tartja, ezen a

napon születik a Messiás, aki Izráel végső megváltását hozza el, az elmúlt három és félezer év során e nap rengeteg bajt, veszteséget és pusztulást hozott a zsidóság számára.

I. ten ezen a napon döntötte el, hogy a kémek által lángra lobbantott keltelkedés miatt negyven évig kell őseinknek vándorolniuk a pusztában, hogy egy új nemzedék jusson csak be Kánaánba, az ígért földjére. I. e. 586. – az első jeruzsálemi templomot kifosztották, és porig égették a babilóniaiak.

I.sz. 70. – a második templomot a rómaiak, a Titus vezette légiók rombolták le.

I.sz. 135. – A rómaiak levették a Bar Kochba-lázadást, Bar Kochbát megölték, az utolsó erődöt, Betár várát is e napon foglalták el. A templomok lerombolása egyben mindkét zsidó állam megszüntetésével volt egyenlő. A zsidókat kiűzték országukból. A hagyomány azt is tartja, hogy Józsefet ezen a napon adták el Egyiptomba rabszolgának, közvetve tehát a nép egyiptomi rabszolgasága is ezen a napon dőlt el. A történelem további tragikus eseményekkel mélyítette e nap jelentőségét, ezek közül:

1095. – Az első keresztes háborúról dönt II. Orbán pápa a clermont-i zsinaton.

1290. – I. Edward angol király aláírja a zsidók száműzéséről szóló dokumentumot Angliában.

1492. – A zsidók kiűzetése Spanyolországból (Alhambrai dekrétum). 1914. – Az első világháború kezdete. 1942. – Megkezdődik a tömegmészárlás Treblinkában.

Ezen események nem feltétlenül pontosan év hónap kilencedikén történtek, ám a zsidó hagyomány azt tartja róluk.

A zsinagógában este Jeremiás Sirmalmait olvassuk, és gyászenéket mondunk. Reggel is hasonló gyászműveket mondunk. Levesszük a prajheszt, a frigszekrény függönyét, és a bima terítőjét. A tálszt és a tfilint nem vesszük föl reggel, csak délután.

Tisó böÁv teljes böjtnap, vagyis 25 órán keresztül nem eszünk és nem iszunk. Másnap délig nem eszünk húst és nem iszunk bort, mert a Szentély egészen addig égett. A tisztasági mosdásán kívül tilos a fürdés, mosakodás. Nem viselünk bőrcipőt, általában vászon, vagy posztópapucsban járunk. Nem tanulunk Tórát, mert az megörvendeztetni a szívet. Tilos a házasság is. Tisó böÁv után megváltozik a hónap elnevezése: Mönáchém Áv, vagyis vigasztaló Áv lesz a neve.

Szabadságharc és megtorlás

Bar Kochba családnevén: Simon ben Koziba (I. század - II. század) zsidó szabadságharcos.

A Traianus és Hadrianus alatti vallási és nemzeti küzdelmek egyik vezéralakja. A mozgalom Ciprus szigetéről indult az ottani nagyszámú zsidóság körében. Rabbi Akiba Babilóniába utazott, hogy ott szervezzen csapatokat a harchoz, amelyet bizalmasa, Bar Kochba vezetett. Rabbi Akiba a „Csillag fiának” nevezte, s ezt átvette görög átírással Caesariai Eusebiosz, és úgyszintén Geórgiosz Hoszünkelloz is.

Bar Kochba vasfegyessel rendezte seregét, mely kb. 200 000 önként jelentkezőből, Izrael egész fiatalágából állt. Az első sikerek során ötven erődöt és kb. 1000 helységet és hadállást foglaltak vissza.

Ekkor Hadrianus kora legkiválóbb katonáját, Julius Severust Britannia-ból Palesztinába vezényelte, s mellé adta csapatostól Lollius Urbinst, Germania kormányzóját, ez mutatja Bar Kochba küzdelmének óriási horderejét. Csak 52 csata után – Áv 9-én - tudták a római seregek Betár elfoglalni.

A három és fél évig tartó 2. zsidó háború után Hadrianus ki akarta irtani a zsidókat, és sokakat adatott el rabszolgának, másokat Egyiptomba telepített vagy a korinthuszi csatoma ásására rendelt, többeket Hispánia belsejébe deportáltatott. Rabbi Akiba is ekkor halt mártírhalált tíz társával együtt. S a Bar Kochba lázadás után pontosan egy évvel, 136 Áv hónap 9-én a rómaiak lerombolták Jeruzsálem városát és átkeresztelték Aelia Capitolina névre.

I M A R E N D

Hétköznap: 7.³⁰-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja 18.⁰⁰ óra, helyszín a Talmud-Tórában.
Az esti ima előtt fél órával sakkal, kártyával, kávéval és teával várjuk híveinket!

Péntek esti ima: 18.⁰⁰-kor a Dohány Templomban.

Szombat reggeli ima a Dohány Templomban: Sachrisz: 9.³⁰
Tóraolvasás: 10.⁰⁰ Muszaf ima: kb. 10.⁴⁵

Vasárnap reggeli ima: 8.⁰⁰-kor, esti ima: 18.⁰⁰-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni sálesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

június 27.	18. ⁰⁰	július 11.	18. ⁰⁰	július 25.	18. ⁰⁰
július 4.	18. ⁰⁰	július 18.	18. ⁰⁰		

Zsidó Kulturális Fesztivál

WWW.ZSIDOKULTURALISFESTIVAL.HU

Herczku Ágnes

Ifj. Balázs János

Csákányi Eszter

Fassang László

Babos Gyula

Budapest Klezmer Band

Snéberger Ferenc

Hernádi Judit

Kern András

Augusztus 30–szeptember 6.

MAZSIHISZ-BZSH-rendezvény

Információ és jegyek / Information and tickets:
www.zsidokulturalisfesztival.hu, www.jegy.hu

באו שעריו בתודה חצרתו בתהלה
Gyertek kapuiba hálával, udvarába dicsérettel...

Szól a kakas már... - a Zsidó Kulturális Fesztiválon is

A Muzsikást, a magyar zene nagykövétét, zenei hungarikumot ma már szinte mindenki ismeri. Évtizedek óta jelen van itthon és a nagyvilág legjelentősebb színpadain, fesztiváljain, hangversenytermeiben. Élettel teli zenéje, közvetlen előadómódja lenyűgözi a hallgatót.

Magyarország legjelentősebb népzenei együttese két éve ünnepelte 40. jubileumát. A jubileum kapcsán megjelent a zenekar életét elmesélő könyv, DVD-melléklettel, a zenekar újra megfordult az Egyesült Államokban, valamint Japánban is. Itthon pedig a legjelentősebb fesztiválokon adott koncerteket. Emellett az iskolai rendhagyó zeneóráik is nagy sikerrel folytatódnak.

Kiemelkedő zenei élmény a Dohány utcai Zsinagógában koncertet adni, ezt már többször bizonyította a Muzsikás, amely a hagyományt folytatva, művészbáráit invitálja a koncertre, szeptember első napján 19 órától. S mind a Kárpát-medence sokszínű népzeneje, mind a zsidó hagyomány jeles motívumai is megszólalnak, olyan kiválóságok tolmácsolásában, mint a Prima Primissima díjas Petrás Mária énekes, Herczku Ágnes Érték-díjas énekesnő, a legendás és világszinten elismert cimbalom virtuóz Balogh Kálmán, vagy az örökifjú Farkas Zoltán, és az előadóművész-folklorista Bob Cohen is.

Jó hír a nézőknek: idén nem kell már órákkal a kezdés előtt a helyszínre érkezniük azért, hogy jó helyet találjanak. Nem csak a Muzsikás fellépésén, de minden programon a Dohányban, helyre szóló jegyeket lehet vásárolni. Legyen részese a Muzsikás újabb zenei élményének!

További részletek a rendezvényről, jegyvásárlásról:
<http://www.zsidokulturalisfesztival.hu/>

Programok a zsinagógánkban

2015. augusztus 30. (vasárnap) 19:00

Budapest Klezmer Band – Sztárvendég: Szinetár Dóra

2015. augusztus 31. (hétfő) 19:00

Kern András estje - Sztárvendégek: Hernádi Judit, Hegyi Barbara, Fesztbaum Béla és Heilig Gábor

2015. szeptember 1. (kedd) 19:00

„Szól a kakas már...” MUZSIKÁS KONCERT

2015. szeptember 2. (szerda) 19:00

Snétberger Ferenc és a Liszt Ferenc Kamarazenekar koncertje

2015. szeptember 3. (csütörtök) 19:00

Boldog lelkek tánca – Fassang László orgona koncertje
- Sztárvendég: Fullajtár Andrea

2015. szeptember 6. (vasárnap) 19:00

Filmzenék a nagyvilágból Koncert filmvetítéssel

Ferenczi György és a Rackajam

Nyerjen jegyet a Dohány-koncertekre!

Az elmúlt évekhez hasonlóan játéka invitáljuk a Pesti Sólet olvasóit! A Zsidó Kulturális Fesztivál szervezői 6X2 jegyet ajánlottak fel, s nem csak olyan programokra, amelyeknek a Dohány zsinagóga ad otthont. Nem kell mást tenni, mint az alábbi kérdésekre helyesen válaszolni. /Sokat segíthet a Fesztivál honlapjának böngészése./ A megfejtéseket augusztus 10-ig küldjék el lapunk email címére: pestisolet@dohany-zsinagoga.hu, vagy levélben: 1075. Budapest Sip u. 12 (Dohány körzet). A nyertesek nevét, illetve a helyes megoldásokat következő számunkban olvashatják.

- Hány éves a Budapest Klezmer Band?
A: 30
B: 20
C: 25
- Mi a címe Kern András és Hernádi Judit közös lemezének?
A: Heti hetes
B: Lövölde tér
C: Kernádi
- Mikor(ra) írta Snétberger Ferenc a Népem emlékére című művét?
A: 1995
B: 2005
C: 2015
- Mi köti össze Fassang Lászlót a Liszt Ferenc Zeneakadémiával és a párizsi Conservatoire-ral?
A: Mindkét intézményben tanult
B: Mindkét intézményben tanít
C: Mindkét intézményben tanult és tanít
- Mely együtteseknek volt tagja Ferenczi György?
A: Herfli Davidson, Hobo Blues Band, Budapest Klezmer Band
B: Rodeo, Herfli Davidson, Rackajam
C: LGT, Takáts Tamás Dirty Blues Band, Rackajam
- Kihez hasonlította Balázs János zongorajátékát Vásáry Tamás?
A: Cziffra György
B: Kocsis Zoltán
C: Fischer Annie

Motorosok útban a Maccabi Európa Játékokra

Hétfőn, július 27-én rajtol a Maccabi Európa Játékok, az augusztus 5-ig tartó viadalra 65 fővel utazik a magyar delegáció a német fővárosba. Mint arról beszámoltunk, Berlinbe érkeznek majd, – az útközben hozzájuk csatlakozókkal, – az Izraelből indult motorosok is, akik múlt héten Magyarországon jártak.

Tizenegy izraeli motoros június 28-án kelt útra Izraelből, hogy egy hónap alatt megismételje elődeik 1930-as – az első Maccabi Játékokra versenyzőket toborzó – útját, Avivból indult, majd a motorokat Pireuszba vitte, onnan Szaloniki, Bulgária, Bukarest, Déva útvonalon jött. A „konvojt” Battonyánál fogadták 14-én, kedden a magyar

amúgy igen szelíd motorosok. Itt csatlakozott a társasághoz a Németországból repülővel érkezett, Budapest két kerékre váltó Alexander Rosenkranz. Édesanyja, Livia Herzog családjával egy Visegrádi utcai védett házban élt a vészkorszakban, de a nyilasok elvitték őket. Anyukáját egy német katonatiszt leszállította a teherautóról és visszaküldte a házba. A többieket a Dunába lőtték... Az apukája Emeric Rosenkranz, Mauthausenben szabadult. A történetet a cipőknél mesélte el veletartó, 18 éves lányának. Ezután a csapat megpihent. Illetve egyiküknek akadt egy nem tervezett programja, új csizmát kellett vennie az út folytatásához. Öt óra után, a Dohány utcai zsinagóga előtt tucatnyi érdeklődő

és Ilan Mor, Izrael nagykövete, Heisler András, a Mazsihisz elnöke, illetve Jusztin Ádám a Maccabi VAC elnöke fogadta a küldöttséget. Rövid üdvözlő beszédek, egy doboz, hideg – szigorúan – alkoholmentes sör, közös fotók – majd vendégeink márkáit is ismerkedtek zsinagógánkkal, aztán a szomszédos Zsidó Múzeummal. Itt Horváth József diavetítéssel egybekötve szólt a Maccabi VAC történetéről, a kiemelkedő magyar zsidó sportolók-ról, vezetőkről. A közelben elfogyasztott vacsora zárta a programot. Másnap indult tovább a karaván, s Berlin előtt Auschwitzot is ellátogattott.

(sch)

és július 28-án begördüljön a berlini olimpia stadionba a Maccabi Európa Játékok megnyitójára. Ugyanabba a stadionba, amelyben 1936-ban Hitler... nyitotta meg az olimpiát. Kedden pedig Joachim Gauck, német államfő nyitja meg az Európai Maccabi Játékokat, a zsidó sportolók legrangosabb kontinentális versenyét. A csapat Tel-

motorosok, köztük két, kosaras Maccabi Európa Játékok győztes, a honi Maccabi korábbi elnöke, Horváth József, illetve Lukács Sándor. Majd közösen gurultak Szarvasra, az ott nyaralók gyerekek nagy öröme. A kicsik lelkesen csodálták a gépeket és gazdáikat. Másnap kora délután már a Duna parton, a cipőknél rótták le kegyeletüket, az

Izraeli táncosok a Szigeten

Az idei Sziget Fesztivál kapcsán előző számunkban már bemutattunk két fellépőt. Augusztus 11-én Asaf Avidan, a kivételes tehetségű izraeli dalszerző-énekes lép színpadra, míg 16-án a 2007-es amszterdami Nemzetközi Zsidó Zenei Fesztivál győztes She' Koyokh együttes. Ezúttal izraeli táncos előadásokról olvashatnak. A Színház és Táncsátorban látható augusztus 14-én Idan Sharabi, akit 2012-ben az American Express beválasztott kilenc fiatal és ígéretes izraeli tehetséges művész közé, aki még abban az évben megalapította Idan Sharabi & Dancers nevű társulatát. Azóta meghívták Svédország, Dánia, Kanada, Olaszország, Hollandia, Oroszország és Izrael fesztiváljaira is. Idan számára egyértelmű, hogy az emberek

életét és személyiségét mennyire befolyásolja az otthonuk, a nyelvük, a családjuk, a fájdalmaik és a szerelmek. Az „Ours” egy kitűnő alkalom az otthon megtalálására a közönségnek és a szereplőknek egyaránt. Két nappal később nézhetik meg a Sara-t, amely egy gyöngyszem, egy antik kincses doboz, ami újszerűnek hat. A dobozt nem lehet kinyitni, bűbája lassan elveszik. Sara minimalista, gyengéd, érző és érzékeny, makacs és régimódi egyazon időben. A darab Sharon Eyal és Gai Behar koreográfusok nevéhez köthető. A táncosok különböző kultúrákat jelenítenek meg, mindezzel megidézve egy világot, amit képzeletük és emlékeik segítségével tárnak fel előttünk. Ezen a napon egy izraeli-magyar közös táncprogram, a Réti Anna és Ido Batash által koreografált produkció is várja az érdeklődőket.

Meghalt a brit Schindler

Százhat éves korában elhunyt Sir Nicholas Winton, aki a II. világháború alatt 669 zsidó kisgyereket menekített az akkori Csehszlovákiából Nagy-Britanniába a fenyegető holokauszt elől. Úgy vélük, világszerte mára hozzávetőleg 6.000 leszármazottja van a gyerekeknek. A brit Schindlerként emlegetett életmentő tevékenységéről februárban írtunk a Pesti Sóletben. Most ebből idézünk.

Sokáig nem ismerték Sir Winston történetét, 1988-ban a felesége Grete talált meg egy iratrendezőt, a megmentett gyerekek adatait tartalmazó listával. Ekkor a BBC készített vele egy műsort. Beültették egy színházterembe, ahol rajta kívül az összes jelenlévő olyan „gyereke” volt, akit megmentett, vagyis a teremben mindenki neki köszönhette életét. Ők „Nicky gyerekei”.

/Részlet a megható műsorból:

https://www.youtube.com/watch?v=6_nFuJAF5F0/.

1939-ben Sir Winton szervezte meg a zsidó gyerekek kimenekítését Csehszlovákiából Angliába. 29 éves volt, és tőzsdei brókerként dolgozott. Éppen síelni készült, amikor egy barátja kérésére inkább Prágába utazott, ahol kezdett egyre feszültebbé válni a helyzet. Több szervezet már tömegével menekítette ki a zsidó gyerekeket Ausztriából és Németországból, de Csehszlovákiából senki. Elkezdett Prágában zsidó szülőkkel találkozni, akik még időben ki akarták menekíteni gyerekeiket. Az első gyerekekkel teli vonat március 14-én hagyta el Prágát, egy nappal Csehszlovákia német megszállása előtt. Sir Winton maga is zsidó szülők gyermeke, bár a vallást soha sem gyakorolta. Visszatért Angliába, onnan szervezte az „exodust”, és a gyermekek Angliai letelepedését. A nehézkes bürokrácia miatt többször okiratokat kellett hamisítania, különben a gyerekek nem hagyhatták volna el Prágát. A rémült gyerekek szám-, és névtáblákkal a nyakuk körül érkeztek meg a Liverpool utcai vonatállomásra. Sir Winton és édesanyja várta őket az állomáson. Pár gyermeknek voltak Angliában rokonai, ők oda költöztek, míg a többieknek Sir Winton talált befogadó családokat. Nyolc gyerekekkel teli vonat jutott el Angliába. A 9. nem érkezett meg, pedig azon lett volna a legtöbb gyermek, 250. Ám aznap szállta meg Németország Lengyelországot, és lezárták Csehszlovákia határait. Valószínűleg azok a gyerekek koncentrációs táborba kerültek... A kimenekített gyerekek nagy része többé nem találkozhatott szüleivel, azonban Sir Winton tetteinek köszönhetően a legnagyobb ajándékot kapták: az életet és a szabadságot.

Angliában és a Cseh Köztársaságban is több helyen állítottak neki szobrot. 2003-ban Erzsébet királynő lovagá tette. Megkapta a Cseh Köztársaság legmagasabb érdemrendjét, továbbá Nobel-békedíjra is jelölték.

Pesti Sólet menü a Laky Konyha receptjei alapján

Nyári kukorica leves

Hozzávalók:

2 szál póréhagyma, 1 csokor petrezselyem, 1 csokor snidling, 2 dkg margarin, 30 dkg mélyhűtött kukorica, 2 evőkanál liszt, 2 dl tejföl (12 %-os), só ízlés szerint

Elkészítés: A póréhagymát megmossuk, felkarikázzuk. A petrezselymet és a snidlinget leöblítjük, apróra vágjuk. A margarint felforrósítjuk, megpároljuk benne a póré és a petrezselyem felét. Kissé megsózzuk, felengedjük 20 dl vízzel, és felforraljuk. Ha felforrt, beletesszük a kukoricát, és puhára főzzük. A lisztet elkeverjük a tejjel, behabarjuk a levest, 5 percig forraljuk, és a tetejét a snidlinggel és zöldpetrezselyemmel megszórva tálaljuk.

Hátszín roston sütve

Hozzávalók:

1 kg hátszín, 2 teáskanál grill fűszerkeverék, 2 teáskanál vöröshagymakrém, 1 teáskanál fokhagymakrém, 1 evőkanál mustár, 1 mokkáskanál olaj

Elkészítés: A páchoz összekeverjük a grill fűszerkeveréket, a vöröshagymakrémet, a fokhagymakrémet, a mustárt, az olajba 1 mokkáskanál borsot és 2 evőkanál sót teszünk, majd megkavarjuk. Megmossuk a húst, aztán a hátszínét szeletekre vágjuk, és megkenjük a páccal. A szeleteket egymásra rakjuk, alufóliába, vagy jénaiba tesszük, és egy napig hűtőszekrényben érleljük. Sütés előtt megsózzuk a húst és előmelegített teflonserpenyőben 20 percig sütjük. Vigyázzunk arra, hogy csak egyszer fordítsuk meg, tehát egy-egy oldalát 10-10 percig fordítsunk a parázs felé. Azonnal tálaljuk, hogy a hús puha maradjon. Párolt zöldséggel és rizzsel kínáljuk.

Kekszes-almás sütés nélkül

Hozzávalók:

A tésztához: 50 dkg háztartási keksz, 3 csomag főzni való vanília ízű pudingpor (12 dkg), 20 dkg kristálycukor, 8-10 evőkanál víz, 8 dl víz, 1,25 kg alma

A tetejére: 4 evőkanál porcukor, 4 evőkanál keserű kakaópor, 5 dkg sütőmargarin

Elkészítés: Az almát meghámozzuk, kicsumázzuk és nagy lyukú reszelőn lereszeljük. Lábasba rakjuk, fél liter vizet öntünk rá, cukorral ízesítjük, majd 8-10 perc alatt puhára főzzük. Közben a pudingport 3 deci vízzel elkeverjük, az almához öntjük, és kevergetve 2 percig főzzük, míg besűrűsödik. Egy közepes tepsi alját keksszel kirakjuk, a meleg almakrémet egyenletesen rákenjük. A tetejére sorban rákerül a keksz. A kakaóport, a porcukorral és 8-10 evőkanál vízzel kevergetve fölforraljuk, a tűzről levéve a margarint hozzáadjuk, majd a mázat a sütemény tetejére kenjük. Egy napra hűtőbe rakjuk, másnap lehet szeletelni.

Zsinagógák a nagyvilágból – Balassagyarmat

Képeslapok – képes történelem (XLII. rész)

Immár három éve, egy 1400 darabból álló magángyűjtemény segítségével járjuk be a világot, hónapról-hónapra bemutatunk egy-egy lapot, a hozzá tartozó ismeretekkel, érdekességekkel. A gyűjtemény az 1890-től 1945-ig megjelent, zsinagógákat ábrázoló, illetve a zsidósággal, a zsidó emberekkel, szokásokkal stb. foglalkozó lapokat tartalmazza.

Mostani látogatásunk célpontja Balassagyarmat. Nógrád megye egyik legnépesebb városa, mely a magyar és a szlovák határ mentén található. A magyar honfoglalók Gyarmat nevű törzsének letelepedését követően, és a XV. században itt élt Balassa család nevéből kapta a Balassagyarmat elnevezését.

Régészeti leletek bizonyítják, hogy a rézkor középső szakaszától már laktak a város helyén népcsoportok. A római korban az ún. kvádok teleped-

Egyesület és több más jótékonsági egyesület is! A helyi zsidó temető szintén a hitközség, saját tagjainak befizetett adójából vásárolta meg a várostól. Az egyik zsinagóga, az 1766-os tűzvész áldozatául esett. Épült egy zsinagóga 1852-ben, majd a leégett helyébe 1866-ban épített a közösség egy másikat, amely a városban átvette az ún. Nagytemplom szerepét. 1926-ban épült még egy zsinagóga, amely az Ifjúsági Egyesület Imaházaként működött.

Deutsch Áron Dávid vezetésével jessiva is alakult, melynek akkora majd 30 bóchere volt. A Balassagyarmaton, és környékén élő zsidók mindig jó kapcsolatban éltek a város többi lakosával. Komolyabb incidensre csak a tiszsaeszlári per után, 1883-ban került sor, amikor egy kisebb pogrom is elindult, de azt az alispán karhatalmi támogatással csírájában elfojtotta. Az I. világháború idején 260 zsidó férfit soroztak be, közülük 46-an hősi halált haltak.

akiknek jelentősebb földterületeik voltak. Korlátozták az orvosok, ügyvédek jogkörét. Hasonlóan az ez időben hozott törvényekkel Balassagyarmaton is „nemkívánatosak” lettek a zsidók.

Úgy hiszem, ennyi évtized távlatából is szegylene a városnak, hogy a hitközség akkori, tisztelt elnökét, Weisz Oszkárt a helyi hatóságok kezdeményezésére 1942-ben internálták, majd munkaszolgálatba-, később Nagykanizsára vitték, végül Auschwitz-Birkenau haláltáborba került, ahonnan már soha sem térhetett vissza szeretett városába...

A gettóban borzalmas viszonyok alakultak ki, mivel a környékről is majd 1000 főt hoztak be csendőrség pribékjei. A területet végül a Miskolcra átvezényelt csendőrség tagjai felügyelték. Nem volt ritka a fosztogatás, kegyetlenkedés. Meg kell azonban említeni, hogy a honvédelmi tárca munkaszolgálatosok behívásával próbált 300 zsidó férfit megmenteni a deportálástól és a biztos haláltól. A deportálásokat a Szlovákiából áthozott, vagy onnan menekülő (magyar) zsidókat itt tartóztatták le, illetve itt állomásoztatta őket a hatóság 1942 és 1943-ban, majd innen kerültek vagonokba, és végül a haláltábor torkába.

A bevagonírozások kezdetével, a leventéket is bevonták a „dicső munkába”, akik rövid időn belül kifosztották a halálba küldötteket. 1944. június 10-től 12-ig a gettó minden lakóját deportálták Auschwitz-Birkenauban, ahonnan csak 62 ember tért vissza a felszabadulás után. A munkaszolgálatosok fele túlélte a viszályokat. A nagyzsinagógát a németek raktárként használták, majd 1944-ben az égbe röptették. A háborút követően újra szerveződött az ortodox hitközség, de már csak 228-an maradtak! Az 1950-es években, majd az 1956-os eseményekre válaszul sokan elhagyták a várost, aztán az országot is. Többben más városokba költöztek.

Napjainkban még működik (vegetál) a hitközség, megtekinthető a temető, és van egy kis kiállítás is a régi imaházban. Következő látogatásunk színhelye Kecel lesz.

Izsák Gábor

tek itt le, majd a népvándorlások korában több más csoport is otthonra talált ezen a vidéken. Balassagyarmat fekvése okán is mindig igen fontos területe volt az országnak. A törökök kiűzését követően különösen jelentős kereskedelmi összekötő kapocs volt az ország északi és déli pontjai között.

A kereskedelmi utak szabadá válásától kezdve egyre nagyobb számmal érkeztek a környékre németek, szerbek és zsidók is. Utóbbiak voltak, akik származásukból adódóan más tevékenységgel nem foglalkozhattak. Az 1700-as évek elején már akkora zsidó közösség élt Balassagyarmaton, hogy a hitközség több zsinagógát és imaházat is működtetett kizárólagosan a hívek egyházi adójából (!!!). Mellette létezett külön Chevra Kadisa, iskola, Talmud Tóra, Nőegylet, Leányegylet, Ifjúsági

Fontos megemlíteni, hogy a város zsidóságából származott Rosenthal Markus zenészerző, hegedűművész, későbbi nevén Rózsavölgyi Márk (1788-ban született és 1848-ban halt meg), aki a magyar csárdás és verbunkos zene egyik legmeghatározóbb személyisége. Nevét ma a városban művészeti iskola és utca is őrzi. Az 1868-69-es Nagykongresszus eredményeként a városi zsidóság egyértelműen az ortodox irányzathoz csatlakozott. A hitközséget a kongresszuson Deutsch Áron Dávid rabbi képviselte. Aki kora fiatal kora óta látogatta a környező országok jessiváit, és nyíltan szimpatizált a chaszidizmussal is. Fennmaradt róla, hogy bűnnek tartotta, ha a zsinagógában nem középen volt a bima. Az iskolai oktatásban 1854-ben rendszeresítették a magyar nyelvű oktatást. A XIX. század vége felé

A Tanácsköztársaság és a kommun idején a hitközség komoly károkat szenvedett, az irattárban őrzött értékes dokumentumok nagy része eltűnt, vagy megsemmisült. A hitközségi alapítványok a gazdasági válság és a pénz romlása okán fokozatosan elszegényedtek, készletük lefogyott. Az 1930-as évekre kb. 600 zsidó család élt a városban (kb. 2500 fő). Nagy része kereskedő, iparos, munkás volt, de természetesen orvosok, tanítók, ügyvédek és közalkalmazottak is akadtak szép számmal. A zsidótörvények beiktatásáig nagyjából harmonikus volt az itt élő zsidó közösség és a keresztények viszonya. Az erősödő Horthysta gyűlölet azonban a balassagyarmati zsidóságot sem kímélte. Sőt...

Első körben megfosztották a mezőgazdasági birtokaiktól azokat a városban lakó zsidó honfitársakat,

Sütemény Jeruzsálemben

Dési János

Még az első intifáda – palesztin felkelés - idejében járunk, valamikor a nyolcvanas évek legvégén, a sztrájkoló, bezárt arab óvárosban, Jeruzsálemben. A szűk sikátorokban mindenütt lehúzott redőnyű kis boltocskák, a kövekből összerótt utcán koszos nejlondarabokat fúj a szél. A máskor oly nyüzsgő sikátorok kihaltak. Nincs alkudozás, üzlet, élet. Még a Via Dolorosa is csendes, a kegyeszerússok többsége sem nyit ki, elmaradnak a zárándokok is.

Illetve, valami mozgás azért mégis van. Arrébb pár rövidgatyás, trikós kisgyerek focizik nagy kiabálások közt, miközben gyanakodva méregetnek minket. Aztán, az egyikük túl nagyot rúg a labdába, s az már ott pattog előttünk. A kérdő tekintetekre válaszolt doktor Boros, ki egyrészt nagy labdazsonglőr hírében áll, másrészt mindig is fontosnak tartotta a népek közötti barátságot, megpróbálja visszapasszolni a bőrfocit. De az évszázadok koptatta

a sarkon túl, a biztonságosnak vélt távolság menedékéből lefékezünk, s látjuk, hogy a géppisztolyos, golyóálló mellényes, rohamsisakos izraeli katona oxival ügyesen leveszi a labdát, aztán egy finom rúgással visszapenderíti azt az arab kisgyerekeknek, akik most ráérnek egész nap focizni – mert az iskola is sztrájkol. Mi pedig meg vagyunk bámszkozhatunk tovább. Csak doktor Boros jegyzi meg, hogy: Na, ugye! De mi nem fele-

ugye a Kótelhez mégiscsak erre vezet az út – utunk egyik fontos célja, hogy mi, annyi sok száz, vagy ezer év után – végre eljussunk ide. És különben is, most ugyan itt vagyunk, de ki tudja, mikor járhatunk megint erre (ó, azok a romantikus nyolcvanas évek). Szóval, egy turista mit tehet, örül neki, hogy itt lehet. Kisebb felkelések, forradalmak kit érdekelnek, amikor megkaptuk éppen a három évre járó valutakeretünket.

kövön megcsúszik és így túl nagy lendülettel rúg a bőrbé, ami tovaszáll az alkalmi focipályán túlra, át az alacsony kőfalon és valahol egy felfegyverkezett izraeli járőr előtt pattog tovább. A kölykök előbb a labda után tekintenek aztán elvörösödő fejjel kiabálnak valamit felénk – mire doktor Boros, ki nemcsak a népek barátságának a nagy híve, de azt is fel tudja mérni, ha már azt kár erőltetni, elkiáltja magát: futás. És mi loholunk elfele, mielőtt még baj lesz. Mielőtt pofán vágnak, belénk lönek. Előkerülnek a bátyák és apák, akik rajtunk állnak bosszút, mindenért, különösen az elszállt focilabdáért. Futunk és lihegünk. Már

lünk neki semmit, mert egyrészt, tényleg na ugye. Másrészt meg ott visszhangzanak a fülünkben a jeruzsálemi rokonok féltő szavai. Hogy talán most hagyjuk ki az Óvárost, annyi szép, és biztonságosabb hely akad erre. Oda most nem járnak a turisták, mert – na, ja még ismerik Rejtőt Pestről – a belépés díjtalan, a kilépés bizonytalan. (Elsőrangú székklábak. A zongoránál áll és gitározik Pepita Ofélia – de ezt csak mi tesszük hozzá. Mert nemzedékek jönnek-mennek, de aki nem tudja e péhovardi idézetet folytatni, az nem közénk való.) Persze nem azért merészkedünk be ide, mert olyan bátrak vagyunk. De

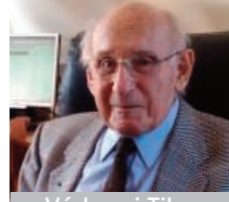
Úgy hogy a jeruzsálemi rokonoknak délután otthon kifejtjük: no panic – itt minden a legnagyobb rendben. A gyerekek, unokák rendszeresen katonák, tartalékosok, nem kevés időt töltöttek komoly bevetésekben, valószínűleg nagyobb kalandokba is keveredtek, mint egy elrúgott labda ügye, de legyintenek. Ha annyira akarnak, hát menjenek. Így aztán néhány nap múlva visszaterünk. Sabbat van, a szigorú zsidó Jeruzsálemben minden zárva. Csak éppen ez az arab óváros élénkül fel – mert most persze kinyitnak a bazárok, virul a suk - folyik a nagy üzletelés mindenfelé, afféle szombati visszavágásként.

Újabb magyarázkodás otthon, na jó, jó sábesz van, de azért mi most kivételesen és mégis... Hogy tetézzük, éppen egy arab srác üzemeltette zsidó kegyeszerboltban alkuszunk egy kis érmére. (Azóta is itt fityeg a nyakamban, persze főleg doktor Boros miatt.) Doktor Boros, ki rettentő mód tud alkudni és ért az emberek nyelvén – bármilyen legyen is az – vezeti az üzleti tárgyalást. Tizenkét sékelről már ledolgozta az árat négyre, de úgy véli, kettőért a miénk lesz a holmi. E kemény küzdelem egy lélegzetvételnél szünetében az árus angolul megkérdi, milyen nyelven is beszélünk mi egymás között. Doktor Boros lecsap a lehetőségre és azt ajánlja az árusnak, ha kitálja, akkor nem alkuszunk tovább, ha nem kettőért miénk az érme. Felderül a srác szeme, itt mindenki szeret játszani egy kicsit. Számoljunk csak el háromig a saját nyelvünkön, hátha abból rájön – kéri. Kettőnél tartunk, amikor rávágja: Hungarians, magyarok.

Két sékelt buktunk, rendben. De honnan jött rá? Ó, nagyon egyszerű volt az – feleli az arab fiú – a szomszédunkban lakott sokáig egy magyar néni. Nagyon finom sütitket csinált rendszeresen – és amikor elkészült, kiált az udvarra és valami olyasmit kiáltott egy-kettő-három, gyertek, kóstoljátok meg. És akkor mi, arab és zsidó gyerekek odarohantunk és megkóstoltuk. Olyan szögletes, puha, kis gyümölcsdarabokkal – álmodozik el, miközben szigorúan be-kasszírozza a négy sékelt. Hazaérve nagy lelkesen mesélnék vendéglátóinknak, mi minden történt ma velünk, milyen kedves volt velünk mindenki, de a barátaink, mintha vackorba haraptak volna. Mi történt?

Tucatnyi halott már megint – egy arab terrorista a Jeruzsálemhez feljövő szerpentineen kitépte a sofőr kezéből a kormányt és a busz az árokba zuhant, maga alá gyűrve az utasokat... Nos, a süteményes történetet akkor megtartottuk magunknak.

Francia-német tenorista párbaj

Várkonyi Tibor

Gondolkodtak-e már azon, miért egyoldalúan a tenorok az operaházak férfi szupersztárjai, miért róluk szól a legendák többsége? Miért esik viszonylag kevesebb szó a kiváló baritonokról, amikor például nekünk is volt világhírű Svéd Sándorunk, vagy basszusban a feledhetetlen Székely Mihályunk, (mellesleg mindkettő zsidó származású volt). Most a franciák és a németek között visszafogottan ugyan, de „tenor háború” bontakozott ki.

A két úr életkora között csekély a különbség. A franciáként ismert Roberto Alagna 52 éves, a német Jonas Kaufmann 46, tehát egyikük sem ifjú kezdő. Esztendőik óta járják a világot, kétségtelenül kirobbanó sikerrel. Igazi sztárok, verseng értük a New York-i Met, a milánói Scala, a bécsi Staatsoper, a londoni Covent Garden. Egészen friss hír szerint Kaufmann egyetlen esti föllépéséért már 60 000 eurót kap, és hasonló

sem, Robertóból, legyen legfőbb könyvelő, semmi több. A fiú élvezte viszont bámulatos hangját, kezdetben csak barátinak szánt összejöveteleken, de mert tisztelen megfizettek érte, elhatározta magánúton csak tanul muzsikát, hivatásos operaénekes lesz. A mama korholta, fiam, mi munkásemberek vagyunk, ne törj nagyra, maradj veszteg. Roberto nem hallgatott rá, és neki lett igaza. Világsztár lett, a francia

Roberto Alagna

tájakon jár Roberto honoráriuma is. Ők ketten eddig békésen megvoltak egymás mellett, Alagna főként az olasz bel cantót (a gyönyörű hangot) és a kényes francia zeneszerzők műveit preferálta, Jonas a germánokat, Wagner hőseit (Lohengrint, WALTER a Nürnbergi mesterdalnokból, és a többieket). Mostanára azonban Kaufmann a hírek szerint föllismerte, hogy Bizet Carmenjének Don Joséja is neki termett, megtanulta a szép francia kiejtést, most ezzel száguldja be a világot. Olyan „szemtelenül”, hogy az Orangerie-ben, Versailles híres narancsos kertjének idei opera előadásain is elvállalta Carmen hódító szerelmének a szerepét, Alagna nemzetközi legendáját. Szentségtörés, ezért robbant ki a „háború”. Természetesen jelképesen csupán, de az egyik francia közszolgálati tévé csatorna, a France 3, hírverés végett egész szuper műsort teremtett köréje. Összegyűjtötte Roberto francia opera szerepeit, ezeket a „nemzeti kincseket”, annak ellenére, hogy ő igazán olasz volna. Szicíliai eredetű, szülei a múlt század derekán onnan vándoroltak Franciaországba. A papa egyszerű munkásember volt. Igaz, neki is gyönyörű tenor hangja, de csupán szűk baráti összejöveteleken énekelt, O sole miót és hasonló dalokat, nagyobb vágya nem volt. Az egyszerű szicíliai mamának

kultúra egyik büszkesége. És mert ráadásul „szépfíú” is, igazi olasz vagány, hamarosan a legszebb nemzetközi operasztaárokat, a hozzá hasonlóan vagyonokkal megfizetett sopranókat kapta feleségül. A második frigye azonban szerencsétlenül végződött. A román koloratúrszopránt, a hozzá hasonlóan világsztár, Angela Gheorghiu-t vette el. Tizenhét esztendőt éltek együtt, de a hölgy 2013-ban közölte a nyilvánossággal, válnak, megelégette ura „kegyetlenkedéseit”. Szerinte a gonosz férj, rendszeresen verte, kínozta őt, és amikor megkérdezték, miért türte olyan sokáig, azt felelte, imádtta férjét, remélte megváltozik. Sajnos csalódnia kellett, nem remél tovább. Az új feleség is szoprán világsztár, az ifjú lengyel Aleksandra Kurzak, tavaly a férj ötvenegy éves korában gyönyörű kislánnyal, Malénával ajándékozta meg őt. Ők állítólag menyeyi boldogságban élnek, a tévéfilm mutatta is az idillt. Ennél többet is. Roberto művészi nagyságát egy másik francia szoprán világsztár, a búbajos Natalie Dessay méltatta, aki a New York-i Metropolitan operaházban 2011-ben alighanem a zenetörténet eddigi legszebb Lammermoori Luciját alakította, parádésan gyönyörű hangjával és drámai mélységgel átélte színészi alakítással. Natalie mellesleg a francia színjátszás egyik leg-

Jonas Kaufmann

nagyobb tragikája, és mesés hangja ellenére, tavaly ötven esztendőskorában, világsikerek ide vagy oda, szakított az operával. Ezen túl csakis a prózai színháznak él. Gyászolják és ünneplik a döntését, mert a fáma szerint valóban a francia prózai színháztörténet egyik legnagyobb művésznője, mostantól csakis drámákban hajlandó színpadra lépni. Férje operaénekes, a bariton Laurent Naouri, és azért is híresen boldog a házasságuk, mert a keresztény hitves szerelemből áttért a családfő zsidó hitére, két leányuk is Mózes követő.

És akkor vissza a kiinduló ponthoz, a francia-német tenor párbajhoz. A France 3 tévécsatorna úgy időzítette az Alagnáról készült népszerűítő filmjét, hogy utána nyomban, szünet nélkül, Jonas Kaufmann Versailles-i Carmenjében Don José alakítását közvetítette. El kellett ismerni, a német Wagner hős eszményi szépséggel énekelte Bizet tenorját, ráadásul a hírek szerint hibátlan franciasággal, minden szavát érteni, noha az operaénekesek általában nem arról nevezetesek, hogy mesés a kiejtésük. Jonas azonban méltó ellenfele volt Robertónak. A francia közönségnek a „sovány vigaszt” az ítéletidő szolgáltatotta, a nevezetes parkszínpad produkcióját ocsmány vihar verte el. A szél mindent a levegőbe röpített, kavargott a por, a karmester csak azért nem jött zavarba, mert fejből vezényelt, nem kellett kapkodnia a partitúra száguldó lapjai után. Kaufmann káprázott, elbűvölte a közönséget, viszont a női főszereplők már nem tudtak szembeszállni a természet dühével, Gyöngébb teljesítményük minden várakozás ellenére mégsem ajándékozta meg eszményi előadással a díszközönséget. De ez már nem a két versengő tenorista teljesítményének a számlájára írható. El kellett ismerni, az Alagna-Kaufmann versengés döntetlenül ért véget. Tenor szerepekben ma talán egyenrangúan, csakugyan ők ketten uralják a világ opera színpadait.

A DOHÁNY KÖRZET AUGUSZTUSI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában.

Minden szerda délután ultiklub 13:00-18:00 között a Talmud-Tórában. Nyári szünet lévén az oktatás szeptemberben folytatódik!

- Július 31.** Esti ima a Dohányban 18.00, utána Kiddus a Talmud-Tórában.
- Aug. 1.** Reggeli ima a Dohányban 9.30; Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18.00.
- Aug. 7.** Esti ima a Dohányban 18.00, utána Kiddus a Talmud-Tórában.
- Aug. 8.** Reggeli ima a Dohányban 9.30; utána ebéd. Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18.00.
- Aug. 14.** Esti ima a Dohányban 18.00, utána Kiddus a Talmud-Tórában.
- Aug. 15.** Reggeli ima a Dohányban 9.30, utána közös ebéd; Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18.00.
- Aug. 16.** Reggel első sófárfújás, Talmud-Tóra 8.00! Évbúcsúztató parti a Dohány hátsó udvarában 16.00. Közreműködik a Terasz Party Duó.
- Aug. 21.** Esti ima a Dohányban 18.00, utána Kiddus a Talmud-Tórában.
- Aug. 22.** Reggeli ima a Dohányban 9.30; Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18.00.
- Aug. 28.** Esti ima a Dohányban 18.00, utána Kiddus a Talmud-Tórában.
- Aug. 29.** Reggeli ima a Dohányban 9.30; Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 18.00.

Augusztusban újra évbúcsúztató parti

Időben szólunk, ne szervezzen más programot augusztus 16-án délutánra! Írja be naptárába, hogy ezúttal nem szeptember elején, hanem már augusztus közepén megtartja a Dohány utcai körzet a már hagyományos évbúcsúztató partiját. Az elmúlt években rendre vidámságtól hangos rendezvény 14 órakor kezdődik a Dohány utcai zsinagóga hátsó kertjében, a Kótárnál. A szokott finom ételek mellett programok is várják az érdeklődőket. A jó hangulatról ezúttal a Terasz Party Duó gondoskodik. Fellépőink kiváló játékát a Szarvason nyaralók már élvezhették. Természetesen ezúttal is lehet sorsjegyet venni – és nyerni. A sorsolást pedig főrabbinck, Dr. Frölich Róbert mókás megjegyzései fűszerezik most is. Sok szeretettel várunk mindenkit!

Betelt a Jahrzeit-fal!

Egyrészt szomorú, másrészt viszont örömteli, hogy betelt mindkét tábla a Jahrzeit-falon. Szomorú, hiszen azt jelenti, sok-sok eltávozott szeretőnkre kell emlékezni. Örömteli, mert bizonyítja, hogy jó ötlet volt, illetve így sokan állíthattak emléket elhunyt hozzátartozóiknak. A körzet vezetése a jelentős igényt figyelembe véve úgy döntött, hamarosan egy újabb táblát állít a Dohány utcai zsinagógában.

Zsinagógánk fentről, drónról

EGYÜTT NYARALTUNK SZARVASON

Szarvas város legszebb részén, a festői Körös folyó partján, van egy csodálatos liget, melyben (nomen est omen) a négy-csillagos, minden igényt kielégítő wellness Liget szálloda található. Ide érkezett meg július 12-én, vasárnap délelőtt a Dohány körzet negyven válogatott aktivistája.

Gyorsan elfoglaltuk a szobáinkat, majd indultunk a Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Táborba, ahol kóser ebéddel vártak minket. Alig foglaltuk el a helyeinket, amikor az ott lévő fiatalok felugráltak a székeikre, és hangos csatakiáltásokat adtak elő, különböző nyelveken, tapssal, kézmozdulatokkal kísérve. Jó érzés volt látni és hallani a több száz egészséges zsidó fiatal szájából a harci üvöltéseket. Ezek a zsidó fiatalok a jövőnk, akik bizony nem fognak megijedni a saját árnyékuktól!

Az első napi ebéd gyengécske volt: hagymaleves, és mákos tészta. Elhatároztuk, hogy mi is viszonzzuk a csatakiáltást, egy szellemes szöveggel. Megszületett a nagy mű, amit a másnapi ebédnél előadtunk. „Azt mondta a Kunos Péter: krumpli hússal, az az étel! hujujujuju!” Óriási sikerünk volt! Bár nem értették a szöveget a fiatalok, mégis megtapsoltak bennünket. A legnagyobb hatása azonban annak volt, hogy a következő nap rántott csirkemellet kaptunk krumplival, talán valaki megértette a kívánságunkat.

Úgy éreztük, fokozni kell a tempót, és harmadnapra megszületett az új csatakiáltás: „Külön alkut nem kötünk, Nádél a mi elnökünk! hujujujuju! Természetesen ezzel is sikert arattunk, pláne mert Nádél Tamás elnök úr nem tudott az egészről.

Kedves vendégeink is jöttek látogatónak: Heisler András, a Mazsihisz elnöke, Ács Tamás, a BZSH elnöke, és Nádél Tamás a Dohány körzet és az Alapítvány elnöke. Miként végig velünk volt vallási vezetőnk, Dr. Frölich Róbert főrabbi, Deutsch Róbert (Jidu) főrabbi, és Villányi Benjámín (Bendzsi) kántor, kik egymást váltva álltak oda az omédhez.

Hétfőn és csütörtökön reggel a táborban imádkoztunk, a Tóraolvasás miatt. Itt csatlakozott hozzánk a tábor rabbija, Verő Tamás, valamint néhány magyar és külföldi fiatal. A szálloda rendelkezésünkre bocsátott egy szép termet, ahol minden nap reggel és este imádkoztunk, s ez talán még jobban összekovácsolta, ezt a különben is összetartó közösséget. Ezután könyvtárba mentünk (legalábbis ezt mondtuk a többieknek, amikor az ima után elfogyasztottunk egy kis pohárka pálinkát).

Mit csináltunk a többi időben? Először is: kihasználtuk a szálloda adta lehetőségeket, a nagy úszómedencét, az élménymedencét, és a két gyógyvizet termálmedencét, s a szaunát. A bátrabbak a kerket végében folyó Körösbe is bementek, és oda-vissza átúszták a folyót. Szerencsére sokat sütött a nap és kényelmes napozóágyakon süttettük a hasunkat, szép barnák is lettünk. És rengeteget beszélgettünk! Még nem említettem a legfontosabbat: a (máskor és máshol is megszokott) késő estig tartó hatalmas ulticsatákat. Mindent összevetve nagyszerű közösségépítő, felejthetetlen öt napot töltöttünk a Dohány Alapítvány jóvoltából Szarvason. KÖSZÖNJÜK!

Fotó: Villányi András

Littner György

Koncertek a Dohányban

Új zenei élménnyel és egyedi turisztikai attrakcióval bővül az idei nyári idegenforgalmi szezon Budapesten. Augusztustól októberig a Dohány utcai zsinagógában a zeneirodalom klasszikusainak zsidó vonatkozású műveiből válogatott koncerteket rendeznek.

A máshol ebben az összefüggésben még soha elő nem adott produkciót a különleges szépségű és nagyszerű akusztikájú helyszínen neves művészek adják elő.

Tematikájuk szerint párosítják többek között Rossini, Verdi, Mendelssohn, Kálmán, Joseph Stein műveit. A Mózes tercett, a Jeruzsálem ária, a Zsidó nő dallamai, a Hegedűs a háztetőn, vagy a Hava Nagila világszerte dúdolt melódiáit a zsinagóga híres kórusa kíséretével zenekari aláfestéssel szólaltatják meg rangos énekesek.

A Dohány utcai zsinagóga építészeti és akusztikai élménye, valamint a különleges zenei válogatás két erős turisztikai vonzerőt kapcsol össze, amivel egy új, egyedülálló minőség jön létre. A kulturális csemege a Magyarországra látogató turisták egyik emlékeztető programjává válhat. A koncertsorozat weboldala: www.koncertazsinagogaban.hu.

- A koncertek dátumai:
 Augusztus 6., 13., 20., 27.
 Szeptember 10.
 Október 1., 8., 15., 22., 29.

Az előadások, amelyekre a belépőjegyek 25 euro/7500 forint, 19 órakor kezdődnek.

Hetven brazil zsidó fiatal zsinagógánkban

Két hete braziliai fiatal zsidók látogatták meg a Dohány utcai zsinagógát: A vendégeket a Mazsihisz ifjúsági csoportja fogadta és vezetett körbe a patinás zsinagóga falai között, majd közösen megtekintették a Wallenberg parkot és az emlékezés fáját.

Fotó: Kinneret Photo

A hetven, 25-30 év közötti fiatal utazását a Sao Paolói Chabad közösség szervezte, a csoport tagjai Rióból, Sao Paolóból és más kisebb brazil városból verbuválódtak, hogy megismerkedjenek a magyar zsidó történelemmel és találkozzanak magyar zsidó fiatalokkal. Kelet-európai körutazásuk második állomása volt Budapest, innen Ukrajnába, majd Moszkvába utazik tovább az ifjúsági delegáció.